

Norvegija gali didžiulis savo sūnumis:
Henriku Ibsenu, Edvardu Munchu ir geriausiu trilerių rašytoju Jo Nesbø.
NEW YORK TIMES

Jo
Nesbø

Mot

baltos lankos

baltos

Jo Nesbø

Makbetas

romanas

Iš norvegų kalbos vertė Giedrė Rakauskaitė

baltos lankos

1 skyrius

Tamsoje iš dangaus krito skaidrus lietaus lašas, vis artėdamas prie uostamiestyje mirgančių šviesų. Šaltas šiaurės vakarų vėjo šuoras nešė jį virš išdžiūvusios upės vagos, kertančios miestą išilgai, ir nenaudojamų geležinkelio bėgių, kertančių miestą skersai. Keturi kvadratai, į kuriuos padalintas miestas, buvo sunumeruoti pagal laikrodžio rodyklę ir daugiau jokių pavadinimų neturėjo. Bent jau miesto gyventojai jų neprisiminė. Ir jei šiuos gyventojus kas nors sutikdavo toli nuo namų ir pasidomėdavo, iš kur jie atvykę, nutikdavo taip, kad jie atsakydavo nežiną, kaip jų miestas vadinasi.

Patekęs į suodžius ir teršalus, susitelkusius virš miesto tvyrančiuose rūko tumuluose, skaidrus lietaus lašas papilkėjo. Nors pastaraisiais metais fabrikai vienas po kito užsidarė. Nors bedarbiai nebeišgalėjo kūrėti savo krosnelių. Nors be paliovos pūtė smarkus vėjas, pakilęs, kaip kažkas pareiškė, daugiau kaip prieš ketvirtį šimtmečio, kai po dviejų atominių bombų sprogimo pasibaigė Antrasis pasaulinis karas. Kitaip tariant, maždaug tada, kai miesto policijos viršininku buvo paskirtas Kenetas. Iš savo kabineto viršutiniame Policijos būstinės aukšte jis geležine ranka netikusiai valdė miestą dvidešimt penkerius metus. Neatsižvelgdamas nei į tai, kas sėdi miesto mero kėdėje, nei į tai, ką sako aukštas pareigas einantys ponai sostinėje Kapitolijuje, nešiimantys jokių veiksmų, kad antras pagal dydį šalyje ir kadaise

svarbiausias pramoninis miestas nebeskendėtų korupcijos, bankrotų, nusikalstamumo ir chaoso liūne. Prieš pusę metų policijos viršininkas Kenetas nukrito nuo kėdės vasarnamyje ir po trijų savaitių pasimirė. Palaidojus jį kaip kokį diktatorių, miesto taryba ir meras Turtelis pasikvietė Dunkaną, plačiakaktį vyskupo sūnų, vadovaujantį Organizuotų nusikaltimų tyrimo skyriui Kapitolijoje, ir pasiūlė jam užimti policijos viršininko postą. Ir štai nustebusiai visuomenei gimė viltis.

Toks pasirinkimas stebino, nes Dunkanas priklausė ne senajam politiškai pragmatiškų policininkų luomui, o naujam išsilavinusių policijos vadovų kartai, pasisakančiai už reformas, atvirumą, modernizavimą ir kovą su korupcija, o daugumai miesto politikų tai nebuvo būdinga.

Gyventojų viltį, kad jie sulaukė drąsaus, dorą ir išvalgaus policijos viršininko, galinčio ištraukti miestą iš liūno, dar labiau įkvėpė tai, kad Dunkanas pakeitė senus vadovus savo išrinktais pareigūnais. Jaunais rankų nesusitepusiais idealistais, *tikrai* norinčiais, kad miestas taptų vieta, kurioje gera gyventi.

Vėjas nešė lašą virš Ketvirtojo rajono vakaruose ir aukščiausio miesto taško – antenos, iškilusios viršum radijo stoties, kurioje vienišas, gomurinę r pabrėžtinai aiškiai tariantis ir visada moraliai pranašesnis radijo laidų vedėjas Valtas Kaitas dalinosi viltimi, kad miestas bus sulaukęs gelbėtojo. Kol Kenetas buvo gyvas, Kaitas vienintelis drįso viešai kritikuoti policijos viršininką ir kaltinti jį bent keliais nusikaltimais. Šį vakarą Kaitas pranešė, jog miesto taryba padarė viską, kad atimtų galias, kurias Kenetas buvo sau pasiskyręs, idant jis, kaip policijos viršininkas, mieste turėtų tikrąją valdžią. Kad ir kaip paradoksalu, jo įpėdinis, gerasis demokratas policijos viršininkas Dunkanas, dėl šio žingsnio dabar vargu ar turės pakankamai galių įgyvendinti visas reformas, kurių ne veltui trokšta. Toliau Kaitas dėstė, jog artėjančiuose mero rinkimuose

Turteliui, šiuo metu mero kėdėje sėdinčiam ir dėl nejudrumo labiausiai nutukusiam merui visoje šalyje, konkurentų nėra. Nė vieno. Nes kas gi gali varžytis su vėžliu Turteliu, jo erzinančiu kiautu, kuris nulietas iš žmonėms patinkančio paprastumo ir nepriekaištingo moralumo ir nuo kurio atšoka bet kokia kritika.

Ketvirtajame rajone lietaus lašas pralėkė pro „Obeliską“ – stiklinį dvidešimties aukštų viešbutį ir lošimo namus; šis pastatas kaip švytintis vidurinis pirštas styrojo virš tamsiai rudų keturaukščių namų nykumos, užpildžiusios visą miestą. Daug kam atrodė paradoksalu, kad vis labiau traukiantis pramonei ir augant bedarbystei gyventojams vis labiau knieti pralošti savo neturimus pinigus dvejuose miesto lošimo namuose.

– Miestas, nustojęs teikti ir pradėjęs gvieštis, – per radiją kalbėjo gomurinę r pabrėžtinai aiškiai tardamas Kaitas. – Pirmiausia sunaikinom pramonę, paskui uždarėm geležinkelio stotį, kad niekas nebegalėtų išvykti. Tada pradėjome svaiginti gyventojus narkotikais, pardavinėjama is ten, kur anksčiau buvo parduodami traukinių bilietai. Siekiame ramiai ir be kliūčių juos apiplėšinėti. Niekada nemaniau pasakysiąs, kad pasiilgau pelno besivaikančių pramonininkų, bet jų verslas bent jau buvo garbingas. Kitaip nei kitos trys verslo šakos, kuriose žmonės vis dar gali praturtėti. Lošimo namų verslas, narkotikų verslas ir politikos verslas.

Trečiajame rajone lietaus prisodrintas vėjas praužė virš Policijos būstinės, lošimo namų „Invernesas“ ir gatvių, iš kurių daugumą žmonių pastogėn suginė lietus; jomis sparčiai žingsniavo tik vienas prašalaitis, veikiausiai kažko ieškodamas arba bandydamas nuo kažko išsisukti. Vėjas praužė ir virš centrinės geležinkelio stoties, kur traukiniai nebeatvykdavo, tačiau vis tiek būriavosi šmėklos ir keliautojai. Šmėklos tų, kurie kadaise statė šį miestą, kliaudamiesi savimi, darbo morale, Dievu, technologijomis ir savo palikuoniais. O keliautojai vyko į atvirą kvaišalų turgų

nusipirkti gaižalo – bilieta, žadančio dangų ir užtikrinančio pragarą. Antrajame rajone vėjas švilpė mūriniuose dviejų didžiausių neseniai uždarytų fabrikų – „Graveno“ ir „Estekso“ – kaminuose. Abiejuose fabrikuose anksčiau buvo gaminami metalų lydiniai, tačiau kas tuos lydinius sudarė, negalėjo pasakyti net ir prie krosnių stovėję darbininkai; buvo aišku tik tai, kad korėjiečiai pradėjo gaminti tokius pačius lydinius pigiau. Gal pastatai taip greit iro dėl miesto klimato, o gal taip tik atrodė; mat vien įsitikinimas, esą viskas bankrutuoja ir griūva, galėjo lemti, kad nebylūs apleisti fabrikai stūksojo, anot Kaito, kaip „išplėstos kapitalizmo katedros nusidėjęlių ir bedievių mieste“.

Lietus traukėsi į pietryčius, plaudamas gatves išdaužytais žibintais; namų sienas čia ramstė tamsios žmogystos, besislepiančios nuo nesiliaujančio lašnojimo ir stebinčios potencialias aukas, kurios ieškomamos saugumo skubėdavo link šviesų. Visai neseniai Kaitas per interviu paklausė policijos viršininko Dunkano, kodėl tikimybė būti apiplėštam šiame mieste yra šešis kartus didesnė nei Kapitolijuje, o Dunkanas, nudžiugęs, kad pagaliau kažkas uždavė paprastą klausimą, atsakė: „Todėl, kad čia bedarbių skaičius yra šešis kartus didesnis nei Kapitolijuje, o narkomanų skaičius – net dešimt kartų didesnis.“

Netoli uosto pastatų riogsojo vienas ant kito sukrauti konteineriai ir plūduriavo apšiurę krovininiai laivai, kurių kapitonai nuošaliuose vietose buvo susitikę su korumpuotais uosto darbuotojais ir įteikę jiems rudus vokus, kad greičiau gautų leidimą įplaukti į uostą; vėliau tas sumas laivų savininkai priskirs prie „kitų išlaidų“ ir prisieks niekada nesiimti užduoties, dėl kurios tektų vėl atsidurti šiame mieste.

Nuo vieno iš tų laivų, nuo sovietų laivo „Leningrad“, korpuso lietus nuplovė tiek rūdžių, kad atrodė, jog laivas kraujuoja į uosto vandenį.

Lietaus lašas įsmuko į šviesos kūgį, krintantį nuo elektros lempos, pritaisytos ant medinio pastato stogo, – keliuose dviaukščiuose mediniuose uosto pastatuose buvo sandėlis, kontora ir uždaras bokso klubas. Lašas lėtai leidosi tarp sienų ir aprūdijusių nebenaudojamų laivų korpusų, tada kaptelėjo ant rago. Riedėjo ragu, paskui motociklininko šalmu ir tekstelėjo ant odinės striukės nugaros, ant kurios gotiškomis raidėmis buvo užrašyta: NORVEGŲ RAITELIAI. Tada nusirito ant raudono motociklo „Indian Chief“ sėdynės ir galiausiai nukrito į lėtai besisukančio užpakalinio rato padangos protektoriaus plyšelį, o ratui apsisukus liovėsi buvęs lašu ir susimaišė su užterštu miesto ir visatos vandeniui.

Už raudonojo motociklo važiavo vienuolika kitų. Praburzgė po žibintu, kabančiu ant vieno iš tamsių dviaukščių pastatų sienos.

Pro kontoros langą antrame aukšte krintantys gatvės žibinto spinduliai apšvietė ranką ant skelbimo, kad laive „Glamis“ reikalingas virėjo padėjėjas. Pirštai buvo laibi ir ilgi tarsi pianisto, nagai – išpuoselėti. Nors veidas skendėjo šešėlyje, nors skvarbių mėlynų akių, išraiškingo smakro, plonų griežtų lūpų ir į grėsmingą snapą panašios nosies gerai nesimatė, per visą veidą nuo žandikaulio iki kaktos einantis ir krintančios žvaigždės kelią primenantis randas švieste švietė.

– Jie čia, – pranešė inspektorius Dufas, vildamasis, kad Kovos su narkotikais skyriuje dirbantys vyrai neatkreipė dėmesio į virpulį jo balse.

Jis tikėjosi, kad pasiimti narkotikų „Norvegų raiteliai“ atsiųs tris, keturis, daugiausia penkis vyrus, bet suskaičiavo dvylika iš tamsos išnirusių motociklų. Ant dviejų paskutinių sėdėjo po keleivį. Keturiolika vyrų prieš jo devynis. Be to, tikėtina, kad „Norvegų raiteliai“ ginkluoti. Iki dantų. Visgi jo balsas virptelėjo ne

dėl jėgos persvaros. Tiesiog ką tik išsipildė didžiausia Dufo svajonė. Konvojui vadovavo *jis*, pagaliau *jis* bus ranka pasiekiamas.

Jis nesirodė mėnesių mėnesiais, bet yra tik vienas žmogus, dėvintis tokį šalną ir turintis tokį raudoną motociklą „Indian Chief“, vieną iš penkiasdešimties, kuriuos tūkstantis devyni šimtai penkiasdešimt penktaisiais liepė slapta pagaminti Niujorko policijos departamentas. Prie motociklo šono blizgėjo lenkta plieninė makštis.

Svenonas.

Kai kas tvirtino, kad *jis* miręs, kiti tikino, kad paspruko į užsienį, pakeitė tapatybę, nusikirpo gelsvas kasas ir sėdi terasoje Argentinoje, mėgaudamasis plonytėmis cigarilėmis.

Bet štai – *jis* čia. Gaujos vadas ir policininkų žudikas, kažkada po Antrojo pasaulinio karo kartu su Seržantu įkūręs „Norvegų raitelius“. Jie išsirinko jaunos, jokių vertybių nepripažįstančius vyrus, daugiausia iš sukiužusių fabrikų darbininkų lūšnų, išsirikavusių palei kaip išvietė dvokiančią upę, tada juos apmokė, įpratino prie drausmės, išplovė smegenis ir pavertė bebaimių karių armija, kurią Svenonas galėjo naudoti savo tikslams. Užvaldyti miestą, monopolizuoti augančią narkotikų rinką. Kurį laiką atrodė, kad Svenonui pavyko, kad Kenetas arba policija jam tikrai nesutrukdytų, veikiau atvirksčiai – kaip tik jiems Svenonas sumokėdavo už visą jam reikalingą pagalbą. Bet atsirado konkurentų. Naminis Hekatės narkotikas, gaižalas, buvo tiesiog geresnis, pigesnis, dideli jo kiekiai visada buvo rinkoje. Tačiau jei Dufo anonimiškai gauta informacija teisinga, ši narkotikų siunta tokia didelė, jog „Norvegų raiteliams“ pelno užteks ilgam. Skaitydamas tik jam skirtus trumpus rašomąją mašinėlę spausdinto laiško sakinius Dufas vylėsi, bet nelabai tikėjo. Tai tiesiog per didelė dovana. Tokia dovana – jei tinkamai ja pasinaudosi – Kovos su narkotikais skyriaus viršininkui gali padėti smarkiai pakilti

karjeros laiptais. Policijos viršininkas Dunkanas dar nespėjo į visas svarbias pareigas paskirti savų žmonių. Pavyzdžiui, dar niekas nepakeitė inspektoriaus Kodoro, Keneto žmogaus, kuris įsitvėręs laikėsi Organizuotų nusikaltimų tyrimo skyriaus viršininko kėdės, mat niekam nepavyko įrodyti korupcijos, bet gal tai tik laiko klausimas. O Dufas – Dunkano žmogus. Kai imta kalbėti, neva Dunkanas gali tapti policijos viršininku, Dufas paskambino jam į Kapitoliją ir aiškiai, šiek tiek pompastiškai išdėstė, kad jei miesto taryba policijos viršininku paskirsianti ne Dunkaną, o kokį nors Keneto pasekėją, jis, Dufas, atsistatydinsiąs. Gali būti, kad Dunkanas nujautė, jog už šio besąlyginio lojalumo slypi asmeninis motyvas, bet net jeigu ir taip... Be abejo, Dufas tikrai norėjo paremti Dunkano ketinimus sukurti sąžiningą policiją, visų pirma tarnaujančią žmonėms. Bet jis taip pat norėjo darbo kabineto, kuris Policijos būstinėje būtų arčiausiai dangaus, o ir kas gi to nenorėtų? Ir dar jis norėjo nukirsdinti šito į uostą atvažiavusio vyro galvą.

Svenonas.

Jis yra priemonė ir tikslas.

Dufas žvilgtelėjo į laikrodį. Laikas sutapo su tuo, kuris paminėtas laiške, minutė minutėn. Jis prisidėjo pirštus prie riešo. Jautė, kad širdis plaka vis smarkiau. Dabar Dufas ne tik puoselėjo viltį, bet ir pradėjo tikėti.

– Ar daug jų, Dufai? – pasigirdo šnabždesys.

– Pakankamai daug, kad išgarsėtume, Seitonai. O vienas jų toks stambus, kad jam kritus garsas pasklis visoje šalyje.

Dufas nuvalė aprasojusį langą. Dešimt įsitempusių policininkų ankštoje patalpoje. Jiems ne kasdien tenka vykdyti tokią užduotį. Kaip Kovos su narkotikais skyriaus viršininkas, Dufas pats vienas priėmė sprendimą niekam nerodyti laiško ir reidą vykdyti tik su savo pavaldiniais. Jis negalėjo kitaip elgtis dėl

visuotinai įsigalėjusios korupcijos ir dažno informacijos nutekimo. Bent jau taip Dufas pasiaiškins, paklaustas policijos viršininko Dunkano. Tačiau kritiškų klausimų neturėtų būti daug. Tik jau ne tada, kai atvyksti su visų laikų didžiausia narkotikų siunta ir trylika nusikaltimo vietoje sučiuptų norvegų raitelių.

Trylika, taip. Ne keturiolika. Vienas jų kris mūšio lauke. Jei tik pasitaikys tokia galimybė.

Dufas sukando dantis.

– Sakėte, kad jų bus keturi arba penki, – tarė Seitonas, priėjęs prie lango.

– Bijote, Seitonai?

– Ne, bet jums būtų visai ne pro šalį, Dufai. Šioje patalpoje yra devyni vyrai, o aš vienintelis turiu patirties vykdant pavojingas užduotis.

Seitonas pasakė tai nekeldamas balso. Jis buvo plikas, liesas ir raumeningas. Dufas tiksliai nežinojo, kiek laiko Seitonas tarnauja policijoje, žinojo tik tiek, kad jau dirbo Kenetui užimant policijos viršininko postą. Dufas mėgino atsikratyti Seitono. Įrodymų prieš jį neturėjo, tačiau nesugebėjo pavaldinio perprasti ir šalia jo jausdavosi itin nesmagiai.

– Dufai, kodėl neiškvietėte „Gardeno“?

– Kuo mažiau į tai įsivėlusių...

– ...tuo mažiau tokių, su kuriais tektų dalintis didžiąja šlove. Nes, jei neapsirinku, ten arba šmėkla, arba pats Svenonas.

Seitonas mostelėjo galva link „Indian Chief“, sustojusio prie „Leningrado“ trapo.

– Ar matėte Svenoną? – tamsoje jiems už nugarų pasigirdo baimės kupinas balsas.

– Taip, ir jų ten visa dešimtis, – pareiškė Seitonas, neatraukdamas žvilgsnio nuo Dufo. – Mažiausiai.

– O, velnias, – sumurmėjo dar kažkas.

– Gal paskambinkim Makbetui? – pasigirdo trečio žmogaus balsas.

– Girdite? – mygo Seitonas. – Net ir jūsų paties vyrai nori, kad „Gardenas“...

– Užsičiaupkit! – sušvokštė Dufas. Atsisuko ir ištiesė pirštą į skelbimą ant sienos. – Čia parašyta, kad penktadienį, lygiai šeštą, laivas „Glamis“ išplaukia į Kapitoliją ir kad jam reikalingi virėjai. Jūs sutikote vykdyti šią užduotį, bet neprieštarausiu, jei pasiieškosite darbo laive. Ir atlyginimas, ir maistas tikrai bus geresni. Kas norit, pakelkit rankas.

Dufas prisimerkęs žvelgė į tamsą, į beveidžius nejudančius siluetus. Mėgino perprasti tylą. Gailėjosi, kad metė jiems iššūkį. O kas, jei kuris nors ims ir pakels ranką? Paprastai jis stengdavosi nepatekti į tokią padėtį, kad taptų priklausomas nuo kitų, bet šįkart jam reikėjo prieš jį stovinčių vyrų, visų aliai vieno. Žmona tvirtino, esą jis mieliau veikia vienas, esą jam nepatinka žmonės. Gal šiuose žodžiuose ir esama tiesos, bet iš esmės yra priešingai. Tai jis nepatinka žmonėms. Tai nereiškia, kad jo visi nemėgsta, bet tikriausiai jis kažkuo atstumia žmones. Tik Dufas nesuvokė kuo. Jis puikiai atrodo, pasitiki savimi (ne paslaptis, jog tai žavi tam tikro tipo moteris), yra mandagus, labai išsilavinęs ir protingesnis už daugelį savo pažįstamų.

– Norinčių nėra? Tikrai? Gerai, tada veiksime taip, kaip sutarę, tik padarysim kelis mažus pakeitimus. Seitonas su trim vyrais eina dešinėn, o mes tuo tarpu nulipame ir pasiskirstome palei turėklus. Aš su trimis saviškiais suku į kairę. O tu, Sivardai, bėk į dešinę, traukis iš šviesos, tamsoje padaryk lankstą, tada apeik norvegų raitelius iš užpakalio ir atsistok ant trapo, kad niekas nepabėgtų į laivą arba iš jo. Aišku?

Seitonas kostelėjo.

– Sivardas yra pats jauniausias ir...

– ...greičiausias, – pertraukė jį Dufas. – Nelaukiu komentaru, tik klausiu, ar *supratot* nurodymus. – Jis žvelgė į neišskaitomus veidus priešais. – Vertinu tai kaip teigiamą atsakymą. – Dufas vėl nusisuko į langą.

Pilant lietui trapu atklibikščiavo žemaūgis kreivakojis kapitonas balta kepure. Sustojo prie vyro, apžergusio raudono motociklo sėdynę. Motociklininkas nenusiėmė šalmo, tik pakėlė antveidį; variklio taip pat neišjungė. Sėdėjo nepadoriai išsiskėtęs ir klausėsi kapitono. Iš po šalmo kyšojo dvi šviesios kasos, nutisusios iki pat „Norvegų raitelių“ emblemos.

Dufas giliai įkvėpė. Patikrino pistoletą.

Blogiausia tai, kad paskambino Makbetas, mat jis gavo tokią patį anoniminių pranešimą telefonu, ir pasiūlė Dufui specialiujų pajėgų būrio „Garden“ pagalbą. Bet Dufas atsisakė ir pareiškė, kad tereikia sulaukyti sunkvežimį, o tada paprašė Makbeto apie gautas žinias niekam neprasitarti.

Vyru su vikingų šalmu davus ženklą, privažiavo dar vienas motociklas; vairuotojui stovint priešais kapitoną ir atidarinėjant lagaminėlį, ant odinės jo striukės rankovės Dufas pastebėjo seržanto laipsnio skiriamąjį ženklą. Kapitonas linktelėjo, pakėlė ranką ir po sekundės sudžeržgė viena į kitą besitrinančios geležinės konstrukcijos, nušvito kėlimo kranas, o jo strėlė išsikišo už prielaukos krašto.

– Jau tuoj, – įspėjo Dufas. Jo balsas buvo kupinas ryžto. – Sulauksim, kol jie perduos narkotikus ir pinigus, o tada pulsime.

Tamsoje visi nebyliai palinksėjo. Jie atidžiai išnagrinėjo uosto planą, bet įsivaizdavo, kad turės reikalą ne daugiau kaip su penkiais kurjeriais. Ar gali būti, kad Svenonui buvo pranešta apie galimą policijos įsikišimą? Ar dėl to jis subūrė tiek vyrų? Ne, tokiu atveju jis būtų atšaukęs operaciją.

– Ar užuodžiat? – sušnabždėjo šalia Dufo stovintis Seitonas.

– Ką?

– Jų baimę.

Seitonui užsimerkus, jo nosies sparneliai virptelėjo.

Dufas išbėgo į naktinį lietų. Ar dabar jau priimtų Makbeto ir specialiųjų pajėgų būrio „Garden“ pasiūlymą? Dufas ilgais pirštais persibraukė įstrižai veidą einantį randą. Dabar nevalia apie nieką galvoti, jam reikia tai padaryti, visada reikėjo. Dabar Svenonas yra čia, o Makbetas ir „Gardeno“ vyrukai namie, savo lovose.

Makbetas gulėjo ant nugaros. Nusižiovavo. Klausėsi, kaip barba lietus. Pajuto, kad kūnas šiek tiek sustingo, ir apsvirtė ant šono. Kilstelėjęs brezentą po juo palindo žilaplaukis vyras. Tirtėdamas atsisėdo ir nusikeikė tamsoje.

– Sušlapai, Bankai? – paklausė Makbetas ir, pakišęs delnus po savimi, priglaudė juos prie šiurkštaus ruberoido, dengiančio stogą.

– Prakeikimas, man, seniui su skaudančiais sąnariais, tenka gyventi šiame mieste, kur amžinai lyja. Reikėjo išeiti į pensiją ir išvažiuoti į kaimą. Nusipirkti namuką Faife arba jo apylinkėse ir šviečiant saulei, dūzgiant bitėms ir čiulbant paukščiams sėdėti verandoje.

– Negi atsisakytum malonumo vidury nakties gulėti ant stogo pramoniniame uoste? Turbūt juokauji.

Jie tyliai sukikeno.

Bankas įjungė rašiklį-žibintuvėlį.

– Norėjau tau kai ką parodyti.

Makbetas paėmė žibintuvėlį ir nukreipė į Banko ištiestus piešinius.

– Štai, gatlingas. Gražus automatinis ginklas, ar ne?

– Bankai, svarbu ne išvaizda.

– Tai parodyk jį Dulkanui. Paaiškink, kad „Gardenui“ jo reikia. Nedelsiant.

Makbetas atsisuko.

– Jis nenori nė girdėti.

– Paaiškink, kad pralaimime tol, kol Hekatė ir „Norvegų raiteliai“ turi rimtesnius ginklus nei mes. Išdėstyk, ką galėtų vienas gatlingas. Ką galėtų *du* tokie ginklai!

– Bankai, Dulkanas nesileidžia į kalbas dėl ginklų naudojimo. Ir tenka pripažinti, kad iš dalies yra teisus. Jam tapus policijos viršininku, susišaudymų sumažėjo.

– Dėl nusikalstamumo šiame mieste vis dar mažėja gyventojų.

– Dar tik pradžia. Dulkanas turi planą. Ir jis nori padaryti kuo geriau.

– Taip, taip, sutinku, Dulkanas – puikus vyrukas. – Bankas sudejavo. – Bet jis naivus. O su tuo ginklu mes kaip reikiant patvarkytume reikaliukus, ir...

Juos pertraukė niuktelėjimas į brezentą.

– Šefe, jie pradėjo operaciją, – pasigirdo šveplavimas.

Tai Olafsonas, jaunas žalias „Gardeno“ snaiperis. Ant stogo dar buvo Olafsono bendraamžis Angus, taigi iš viso budėjo keturiose, bet Makbetas žinojo, kad likusieji dvidešimt penki „Gardeno“ nariai būtų nedvejodami sutikę sėdėti ir šalti kartu su jais.

Makbetas išjungė žibintuvėlį, grąžino jį Bankui ir įsikišo priešinius į vidinę juodos odinės „Gardeno“ striukės kišenę. Tada patraukė brezentą į šalį ir nušliaužė prie stogo krašto.

Bankas įsitaisė šalia jo.

Prieš juos ant „Leningrado“ denio nutviekstas šviesų siūbavo kariškai išmargintas prieštvaninis sunkvežimis.

– ZIS-5, – sušnabždėjo Bankas.

– Iš karo laikų?

– Taip. Raidė S skirta Stalinui. Ką manai?

– Manau, kad „Norvegų raitelių“ būrys didesnis, nei Dufas tikėjosi. Akivaizdu, kad Svenonas nerimauja.

– Manai, jis įtaria, kad policija sulaukė pranešimų?

– Tokiu atveju jis nebūtų pasirodęs. Jis bijo Hekatės. Žino, kad Hekatės akys ir ausys didesnės nei mūsų.

– Tai ką darom?

– Matysim. Gal Dufas susidoros pats? Tada nesikišim.

– Nori pasakyti, kad vidury nakties atsitempei puikius jau-nuolius į uostą vien tam, kad pasėdėtume ir pažiūrėtume?

Makbetas tyliai sukikeno.

– Jie čia savo noru. Be to, aš įspėjau, kad gali būti nuobodu.

Bankas papurtė galvą.

– Makbetai, tu turi per daug laisvo laiko. Tau reikėtų vesti.

Makbetas suplojo rankomis. Tamsų platų veidą dengiančioje barzdoje nušvito šypsena.

– Tu ir šie vaikinukai esate mano šeima, Bankai; argi man reikia ko nors daugiau?

Olafsonas ir Angus patenkinti tyliai išsišiepė jiems už nugarų.

– Kada šis berniukas užaugs? – sumurmėjo Bankas ir daugiau nieko neįrodinėjo, tik nusausino šlapią automato „Remington“ taikiklį.

Pastatai stūksojo Bonui po kojomis. Jei ne debesų sluoksnis, pro stiklo sieną jis matytų visą miestą. Jis ištiesė šampano taurę, ir vaikinukas su jojiko kelnėmis ir baltomis pirštinėmis atskubėjęs įpylė dar. Žinoma, gerti reikėtų mažiau. Tas skystimas brangus, bet moka juk ne jis. Gydytojas įspėjo, kad jo amžiaus vyrui laikas pagalvoti apie gyvenimo būdą. Bet tai labai skanu. Taip, būtent. Skanu. Visai kaip austrės arba vėžiai. Minkštas gilus krėslas. Ir jauni vaikinukai. Tai nereiškia, kad jie jam prieinami. Antra vertus, jis niekada ir neklausė.

Jį pasitiko „Obeliske“ prie registratūros ir nusivedė į prašmatnius apartamentus viršutiniame aukšte; iš čia vienoje pusėje vėrėsi vaizdas į vandenyną, o kitoje – į geležinkelio stotį, Darbininkų aikštę ir lošimo namus „Invernesas“. Boną priėmė stambus vyras putniais skruostais, draugiška šypsena, banguotais tamsiais plaukais ir šaltu žvilgsniu. Tą vyrą vadino Hekate. Arba Nematoma Ranka. Nematoma todėl, kad mažai kam teko jį matyti. O Ranka todėl, kad per pastaruosius dešimt metų daug kas buvo vienaip ar kitaip jo paliestas. Tiksliau – paveiktas jo gaminamo kvaišalo, sintetinio narkotiko, vadinamo gaižalu. Bono užsakymai pavertė Hekatę vienu iš keturių turtingiausių miestiečių.

Hekatė nusisuko nuo lango ir stovo su žiūronais.

– Lyjant sunku ką nors įžiūrėti, – tarė jis, timptelėjo savo jojiko kelnų siūles, tada iš kabančio ant kėdės atlošo tvido švarko kišenės išsitraukė pypkę.

Bonas pagalvojo, kad jei būtų žinojęs, jog čia susirinkusieji atrodys kaip anglų medžiotojų būrys, tikrai nebūtų rinkęsis nuobodus kostiumo.

– Kranas juk veikia, vadinasi, jie iškrauna. Ar aptarnavimas geras, Bonai?

– Puikus, – atsakė Bonas ir gurkštelėjo šampano. – Bet turiu prisipažinti, kad nežinau, ką švenčiame ir kodėl čia dalyvauju.

Hekatė nusijuokė, kilstelėjo savo lazdą ir parodė ją langą.

– Mes švenčiame šį vaizdą, mano mieloji plekšne. Kaip prie dugno gyvenanti žuvis, matei tik pasaulio papilvę.

Bonas šyptelėjo. Jam nė galvon nešautų prieštarauti Hekatei. Tas vyras per daug galingas ir galėtų padaryti jam ką nors gero. Arba nelabai gero.

– Iš viršaus pasaulis gražesnis, – postringavo Hekatė. – Gal ne tikresnis, bet gražesnis. Be abejo, tai mes ir švenčiame.

Jis mostelėjo lazda vandenyno pusėn.

– O kas ten?

– Tai didžiausias kontrabandos siuntinys, mielas Bonai. Keturios su puse tonos gryno amfetamino. Svenonas paklojo viską, ką turėjo klubas, ir dar šiek tiek pridėjo. Apačioje matai žmogų, visus kiaušinius sudėjusį į vieną pintinę.

– Ir kodėl jis taip padarė?

– Ogi todėl, kad jį gena neviltis. Jis mato, kaip ne patį geriausią turkišką „Raitelių“ produktą išstumia mano gaminys. Bet įsigiję iš sovietų tokią didelę partiją kokybiško spydo dėl už kiekvieną kilogramą suteiktos nuolaidos ir sumažėjusių transporto išlaidų jie sugebės konkuruoti ir kaina, ir kokybe. – Hekatė įrėmė lazda į raudoną kilimą, paglostė paauksuotą jos rankeną. – Svenonas neblogai viską apgalvojo, ir jei jam pavyktų, mieste jėgos pasiskirstytų jau kitaip. Tad pakelkime taurę už mums prilygstantį konkurentą.

Jis pakėlė taurę, o Bonas klusniai padarė tą patį. Bet prieš prisiliesdamas lūpomis Hekatė stabtelėjo, kilstelėjęs vieną antakį išžiūrėjo į taurę, į kažką parodė ir padavė taurę vaikinukui, o šis iškart pradėjo ją blizginti pirštine.

– Deja, Svenonui nepavyko, – kalbėjo Hekatė, – mat sunku užsakyti tokią didelę siuntą iš naujo tiekėjo, kam nors iš aplinkinių prekybininkų apie tai nesuuodus. Ir, deja, atrodo, kad tas kas nors anonimiškai suteikė policijai patikimų žinių – kur ir kada.

– Jūs, pavyzdžiui.

Hekatė kreivai nusišiepė, paėmė taurę, atsuko Bonui savo plačią sėdynę ir pasilenkė prie žiūronų.

– Jie nuleidžia sunkvežimį.

Bonas atsistojo ir priėjo prie lango.

– Pasakykite, kodėl, užuot smogęs Svenonui pats, esate tik žiūrovas? Juk būtumėte ne tik atsikratęs savo vienintelio

konkurento, bet ir gavęs keturias su puse tonos puikios kokybės amfetamino, kurį būtumėt galėjęs parduoti gatvėse ir uždirbti ne vieną milijoną.

Nepakeldamas akių nuo žiūronų Hekatė gurkštelėjo šampano.

– „Krug“, – tarė jis. – Sakoma, kad šis šampanas pats geriausias. Tad geriu tik jį. Bet kas žino? Gal paragavęs kitokio, pamėgčiau jį ir rinkčiausi kito gamintojo produktą.

– Jūs nenorite, kad rinkoje pasirodytų kitas produktas, galintis išstumti jūsų gaižalą?

– Mano religija yra kapitalizmas, o mano išpažįstamas tikėjimas – laisva konkurencija. Bet kiekvienas žmogus turi teisę klausyti savo prigimties ir grumtis, siekdamas monopolio ir pasaulinio viešpatavimo. O visuomenės pareiga – su mumis kovoti. Bonai, mes tiesiog atliekame savo vaidmenis.

– Amen.

– Tylos! Jau perduoda pinigus. – Hekatė patrynė rankomis. – Prasideda spektaklis!

Dufas stovėjo ranka suėmęs lauko durų rankeną, klausėsi savo kvėpavimo ir mėgino užmegzti akių kontaktą su savo vyrais. Jie stovėjo jam už nugaros, išsirikiavę vienas paskui kitą siauroje laiptinėje. Kiekvienas buvo įsigilinęs į savo reikalus. Pakelti apsauginę ginklo svirtelę. Duoti paskutinį patarimą stovinčiajam šalia. Paskutinįkart pasimelsti.

– Lagaminas perduotas, – iš antro aukšto šūktelėjo Seitonas.

– Pirmyn! – sušuko Dufas, atidarė duris ir prisišliejo prie sienos.

Vyrai prasibrovė pro jį tiesiai į tamsą. Dufas sekė paskui. Pajuto lietaus lašus ant kaktos. Žiūrėjo, kaip juda žmonių siluetai.